

Conferința „Bursa Construcțiilor”

Uniunea Europeană ne obligă să construim clădiri eficiente energetic

„Eficiența energetică în construcții. Oportunități de piață” - București, martie 2012

Exigențele Uniunii Europene

privind eficiența energetică a clădirilor vor crește treptat în următorii ani, iar piața construcțiilor va trebui să se ghideze după reglementările europene.

Pentru a reliefa noile tendințe ale pieței, revista Bursa Construcțiilor a organizat Conferința „Eficiența energetică în construcții. Oportunități de piață”, eveniment care s-a bucurat de un real succes în rândul celor peste 160 de participanți.

Invitatul special de la Comisia Europeană, domnul Pau Garcia Audi, proiect officer în cadrul Agenției Executive pentru Competitivitate și Inovare (EACI) Intelligent Energy Europe, a precizat că procesul de creștere a eficienței energetice a clădirilor se subsumează Strategiei Europa 2020.

Aceasta stabilește drept ținte de atins pentru orizontul anului 2020 reducerea consumului de energie cu 20%, creșterea cu 20% a ponderii surselor de energie regenerabile și diminuarea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră, raportat la anul 1990. Printre principalele

argumente care motivează atingerea acestor obiective se numără asigurarea producției de energie la un cost accesibil, precum și reducerea dependenței de resurse energetice din afara Uniunii Europene.

Dacă în ceea ce privește emisiile de gaze cu efect de seră dar și creșterea ponderii surselor de energie regenerabile obiectivele pot fi atinse în intervalul amintit, în ritmul actual, obiectivul de reducere a consumului energetic până în 2020 cu 20% nu se va atinge decât pe jumătate.

În opinia domnului Garcia Audi, reducerea consumului de energie ar trebui să fie cel mai ușor de atins din cele trei obiective, deoarece necesită cele mai mici schimbări tehnologice și de infrastructură și are cea mai mare eficiență în privința raportului cost-beneficiu. În calea atingerii acestui obiectiv există o serie de bariere ce țin mai ales de informare. „Mulți oameni fie nu știu că își pot reduce consumul energetic, fie nu știu cum”, argumentează domnul Garcia Audi.

În ansamblu, pentru a atinge obiectivele trasate de Strategia Europa 2020, este prioritară crearea unei piețe interne a Uniunii Europene. Astfel, nu mai are sens ca fiecare țară în parte să își rezolve în plan individual problema asigurării energiei, complet independent de statele vecine. Prin urmare se impune dezvoltarea infrastructurii pentru a interconecta statele și a forma piața internă a UE, dar și pentru a integra resursele de energie regenerabile în mixul de producție, adaugă oficialul european.

Nu în ultimul rând, trebuie îmbunătățită tehnologia, inclusiv în ceea ce privește eficiența energetică. „În industria construcțiilor nu este ușor să introduci schimbarea, deoarece reprezintă o piață foarte fragmentată. Cam 90% dintre companii sunt mici și medii, în contextul în care este una dintre cele mai mari industrii”, consideră Pau Garcia Audi.

Directivele europene trasează perspectivele consumului de energie

Pentru a aborda toate probleme ce țin

de consumul de energie al clădirilor, Comisia Europeană a lansat un set de directive. Astfel, printre cele mai importante este Directiva privind performanța energetică în clădiri (Directiva 31/2010). Importanța acestei Directive rezidă în faptul că stabilește cerințele minime de performanță ale unei clădiri. Un aspect este legat de abordarea costului pe întregul ciclu de viață al clădirii, nu doar costul clădirii în sine și al sistemelor incorporate. Dacă ciclul de viață al clădirii este estimat la 50 de ani, atunci trebuie avută în vedere stabilirea celui mai eficient raport cost-eficiență energetică pentru o durată de 50 de ani.

Al doilea aspect important este că Directiva își propune atingerea nivelului unei clădiri aproape zero energie, adică foarte eficientă energetic și care își asigură o parte importantă din consum din surse alternative. Din 2018 toate clădirile publice vor trebui să îndeplinească această condiție, iar din 2020 măsura se va generaliza la toate clădirile. Până atunci statele membre trebuie să crească ponderea clădirilor aproape zero energie, nu să înceapă procesul din 2020, subliniază reprezentantul Comisiei Europene.

În luna iunie 2012 este prevăzută stabilirea modalității prin care Directiva va fi implementată la nivel național, deci inclusiv în România.

Directiva stabilește un nivel minim de performanță a elementelor clădirii, precum izolația, instalațiile de încălzire și ventilație etc.

A doua directivă importantă în ceea ce privește clădirile este Directiva privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (Directiva 28/2009). În textul acesteia este menționat că statele membre trebuie să își stabilească un nivel minim privind energia din surse regenerabile utilizată în clădiri. Sunt de asemenea incluse recomandări pentru folosirea energiilor alternative în sistemele centralizate de încălzire și, în cele din urmă, prevede introducerea energiilor regenerabile în strategiile naționale. „Până acum directiva pare să funcționeze”, apreciază Pau Garcia Audi.

Programul Intelligent Energy Europe

Agenția Executivă pentru Competitivitate și Inovare (EACI) din cadrul Comisiei Europene gestionează, printre altele, Programul Intelligent Energy Europe. Acesta este în principal un program de comunicare și diseminare de informații menit să sprijine implementarea în statele membre a obiectivelor trasate de Strategia Europa 2020.

Pentru intervalul 2007-2013 Programul dispune de 730 milioane de euro pentru finanțarea proiectelor europene care promovează în special eficiența energetică și utilizarea surselor alternative de energie. „Credem că deși tehnologia este acolo, nu este folosită sau nu este folosită corect. Vrem să fim veriga între cercetare și implementarea soluțiilor pe piață”, precizează Pau Garcia Audi, ofițer de proiect în cadrul EACI.

Începând cu anul 2011 Programul poate sprijini dezvoltarea strategiilor locale pentru creșterea eficienței energetice, acordând asistență tehnică și finanțând servicii de management, audit energetic sau monitorizare. „Tot ce cerem este să vedem rezultate. Vrem cât mai mulți români în proiectele noastre”, afirmă domnul Garcia Audi.

Conferința „Eficiența energetică în construcții. Oportunități de piață”, organizată de revista Bursa Construcțiilor, a oferit mai multor companii prilejul să își reafirme public preocuparea pentru a lansa produse și tehnologii care răspund acestei noi tendințe a pieței. Astfel de produse și tehnologii folosite pentru creșterea eficienței energetice produc sau distribuie companiile: Saint - Gobain Rigips, Schneider Electric România, Alukönigstahl, Honeywell, Thermomax , Altius Fotovoltaic, Elpreco, Grundfoss, Sika România.

Noua Directivă privind eficiența energetică ar putea fi promulgată la sfârșitul anului

În completarea reglementărilor amintite, Comisia Europeană a propus spre implementare o nouă Directivă privind eficiența energetică. Aceasta nu a fost încă aprobată de Parlamentul European și se află în negociere. Noua directivă va împinge statele membre spre îndeplinirea obiectivelor stabilite de Strategia Europa 2020, stabilind obligații privind eficiența energetică. Un aspect controversat în prezent se referă la faptul că directiva își propune să dubleze ponderea clădirilor publice renovate anual la nivelul Uniunii, de la 1,45% în prezent, la 3%, în contextul penuriei de resurse financiare. Comisia Europeană va măsura rezultatele implementării acestei directive și nu va lăsa acest aspect în sarcina statelor membre.

„Până la mijlocul lunii iunie ar trebui să se ajungă la un acord politic și sperăm că până la sfârșitul anului să avem textul Directivei finalizat și ea să fie promulgată. În următorii 3-4 ani se vor face multe schimbări prin Directiva privind eficiența energetică”, atrage atenția Pau Garcia Audi.

MDRT va stabili un cost optim pentru reabilitarea termică

În România, transpunerea directivelor europene privind clădirile în legislația națională revine Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului (MDRT). Astfel, proiectul de lege pentru amendarea Legii 372 / 2005 privind performanța energetică a clădirilor primise la sfârșitul lunii martie avizul Ministerului Justiției și urma să intre pe ordinea de zi în următoarea ședință de Guvern. Ulterior, proiectul legislativ

trebuia înaintat Parlamentului în procedură de urgență pentru validarea amendamentelor propuse conform cu prevederile Directivei 31 privind performanța energetică a clădirilor (care vizează clădirile rezidențiale și cele publice), a precizat Cristian Stamatiade, director la Direcția Tehnică în Construcții din cadrul MDRT.

Prin amendamente se dă răspuns la obligativitatea prezentării certificatelor de performanță energetică în momentul tranzacțiilor imobiliare și construcțiilor noi, sub sancțiunea nulității tranzacțiilor în caz contrar. În plus, au fost stabilite amenzi pentru nerespectarea reglementărilor. Controlul activității de certificare revine Inspectoratului de Stat în Construcții (ISC).

De asemenea, MDRT are în vedere și amendarea în perioada următoare a Legii 10 / 1995 privind calitatea în construcții, astfel încât să fie introdusă obligativitatea verificării cerinței de eficiență energetică a clădirii odată cu verificarea cerinței privind rezistența și stabilitatea clădirii.

„Vor avea prioritate acțiunile privind clădirile publice. Avem în vedere în semestrul al doilea din 2012 inventarierea și identificarea clădirilor publice pe categorii și grad de avariere din punct de vedere seismic, ca să vedem la care se mai justifică reabilitarea termică. Ulterior vom face programe multianuale privind reabilitarea clădirilor publice”, a adăugat domnul Stamatiade.

Însă, așa cum prevede Directiva 31, se va stabili un cost optim privind reabilitarea termică, astfel încât, respectând normele tehnice, costurile să poată fi amortizate într-o perioadă de timp rezonabilă și cu efecte benefice pentru proprietarii clădirilor.

Ministerul are în vedere și o inițiativă

legislativă pentru ca locuințele colective și cele individuale să fie tratate în mod unitar în privința accesului la anumite montaje financiare.

MDRT are în atenție în permanență asigurarea unor surse alternative de finanțare în măsura în care bugetul propriu este limitat. „Căutăm să identificăm și alte montaje financiare cu sprijinul Comisiei Europene. Suntem în faza de dialog, urmează în continuare o serie de discuții mai detaliate, pe baza reglementărilor tehnice și a legislației care există în prezent. Încercăm să identificăm un mecanism care să aibă în vedere în special reabilitarea clădirilor în care ponderea persoanelor cu venituri medii sau sub medie este majoritară. Totuși nu se poate renunța la un aport măcar minimal și din partea proprietarilor”, a precizat Cristian Stamatiade.

Reabilitarea cu fonduri europene mai are de așteptat

În privința stadiului negocierii cu Comisia Europeană pe tema realocării pentru reabilitare termică a 360 milioane euro din sumele rămase necheltuite pe Programul Operațional Regional, Costel Jitaru, consilier în Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional, a precizat că schema de finanțare este în curs de elaborare. În a doua jumătate a lunii martie Ministerul a purtat cu Comisia Europeană o discuție informală asupra acestei scheme. „În primul rând dorim să contribuim mai mult la îndeplinirea obiectivelor Strategiei 2020, iar în al doilea rând dorim să reușim să implementăm astfel de măsuri în România în actuala perioadă de programare dar și în viitoarea (n.r. după 2014). Principalele subiecte nu au

vizat bugetul, acesta va face obiectivul unei noi discuții, ci s-au axat pe activitățile care pot fi finanțate, categoriile de beneficiari care vor urma să intre în acest program și metodele de implementare”, a relatat domnul Jitaru.

La începutul lunii aprilie urmau să fie transmise Ministerului comentariile Comisiei Europene referitoare la propunerile înaintate de partea română, pentru ca la sfârșitul lunii aprilie să aibă loc o nouă rundă de discuții pe marginea acestui subiect. Dacă schema va primi aprobarea Comisiei, atunci va trebui să fie revizuit actualul POR și elaborate documentele subsecvente. Prin urmare, nu poate fi stabilit deocamdată un calendar al finanțării, a adăugat Costel Jitaru.

Până la definitivarea noii scheme de finanțare, va continua derularea programului de reabilitare termică prin schemele actuale, respectiv în baza ordonanței 18/2009 (n.r. cu contribuția de 20% din partea beneficiarilor, iar restul fiind acoperit de Minister și primărie) și ordonanței 69/2010 (n.r. finanțare prin credite bancare garantate de stat cu dobândă subvenționată), a precizat Gina Petrescu, șef serviciu în cadrul Direcției Generale Construcții Locuințe și Reabilitare Termică din MDRT.

România are nevoie de o strategie privind clădirile zero energie

Începând din decembrie 2012, fiecare stat membru va trebui să raporteze Comisiei Europene stadiul implementării clădirilor aproape zero energie, cu țintă intermediară în anul 2015, până să fie introdusă obligativitatea ca toate clădirile noi să fie aproape zero energie în anul 2020. Prin urmare, se impune ca România să își stabilească o strategie pentru implementarea clădirilor aproape zero energie, este de părere Șerban Danciu, task force manager pentru România în cadrul Institutului European pentru Performanța Clădirilor (BPIE) din Bruxelles.

Această strategie ar trebui să vină ca răspuns la tăierea subvențiilor la gigacalorie pentru populației, în paralel cu criza din sectorul construcțiilor și posibilitatea de a atrage fonduri europene pentru implementarea clădirilor aproape zero energie.

O astfel de strategie ar trebui să contribuie și la diminuarea emisiilor de dioxid de carbon având în vedere costurile penalizatoare stabilite de Comisia Europeană prin regulamentul 244 / 2012. Acesta prevede că,

începând din acest an și până în 2025, statele membre vor plăti 20 de euro pe tona de dioxid de carbon echivalent emisă. Sancțiunea se va majora la 35 de euro după 2025, iar din 2030 va ajunge la 50 de euro pe tonă. Până în 2050 emisiile de dioxid de carbon echivalent ale clădirilor ar trebui să se limiteze la maxim 3 kg pe mp pe an. De asemenea, se cere ca energia obținută din surse regenerabile să asigure o pondere semnificativă din energia totală consumată, respectiv peste 50%, fie că va fi livrată către clădire sau generată de clădire prin sisteme alternative proprii.

În prezent un apartament nereabilitat termic din România emite anual de la 2-3 tone de dioxid de carbon echivalent în sus.

În paralel, Comisia Europeană prevede că până în anul 2050 clădirile rezidențiale ar trebui să ajungă să consume doar 10% din cantitatea de energie utilizată în anul de referință 1990, atrage atenția domnul Danciu.

Reprezentantul BPIE apreciază că România are șanse să atragă fonduri europene în intervalul 2014-2020 pentru finanțarea implementării conceptului aproape zero energie.

În opinia domnului Danciu, procesul de trecere spre clădiri aproape zero energie ar trebui să înceapă cu clădirile multietajate de birouri, în speță clădirile publice.

Arhitectura poate oferi răspunsuri pentru reducerea consumului de energie

Un rol esențial în creșterea eficienței energetice a clădirilor îi revine

arhitectului, care poate aborda acest aspect încă din faza de concept. Arhitectul Călin Negoescu, partener în cadrul Westfourth Architecture, atrage atenția că marile proiecte trebuie să se poziționează cu un pas înaintea normelor tehnice. „Proiectele mari trebuie să se constituie într-o locomotivă care să împingă normele atunci când acestea sunt în revizuire. Când vorbim de obiective mari nu putem să ne mulțumim că am bifat niște reglementări, trebuie să gândim în perspectivă. Sigur că și în domeniul eficienței energetice am încercat să fim tot timpul în prima linie”, afirmă domnul Negoescu.

Dincolo de grosimea termoizolației, care a ajuns și la 30 cm grosime în Germania și țările scandinave, sunt cunoscute de multă vreme elemente constructive simple, dar care au un impact important în eficiența energetică a clădirii. De exemplu, streașina adâncă tradițională poate fi transpusă în proiectele rezidențiale moderne prin aplicarea unor balcoane care să țină umbră pe perioada verii și astfel să reducă frecvența utilizării aerului condiționat, permițând în același timp pătrunderea razelor solare în perioada iernii. Alternativ pot fi folosite și alte elemente de umbră de tip brise soleil, montarea unui ecran de protecție solară din sticlă închisă la culoare sau a unor jaluzele exterioare, explică arhitectul Negoescu.

Sistemele centralizate de încălzire au fost desconsiderate

Potențialul de economisire a energiei

este foarte mare în România, având în vedere că, numai pentru încălzirea în sistem centralizat o locuință consumă în medie 7-8 Gcal pe an, ceea ce se traduce printr-un cost de 2.000-3.000 de lei, estimează domnul prof. Aureliu Leca, director executiv al Asociației Române pentru Promovarea Eficienței Energetice (ARPEE).

În prezent în România sunt peste 80.000 de clădiri de locuințe colective în care trăiește aproximativ o treime din populația țării. Acestea au fost gândite pentru a fi alimentate cu căldură în sistem centralizat. În fapt în jur de 57% din consumul mediu de energie primară al unui apartament este pentru încălzire, respectiv în jur de 250-300 kWh/mp/an. Cele mai eficiente clădiri au pierderi energetice de 15%, iar cele mai ineficiente merg până la 40%. În plus, multe clădiri sunt într-o stare de uzură avansată. „Probabil o treime din aceste clădiri nu sunt meritorii pentru reabilitare”, apreciază domnul Leca.

Având în vedere că, în medie, costul pentru reabilitarea termică a unui apartament este de 2.000-2.500 euro, pentru clădirile care merită această intervenție, costul total s-ar ridica la 5 miliarde de euro. Până în prezent au fost reabilitate termic doar 2-3% din clădirile existente. „Se observă o creștere a interesului pentru reabilitări în perioadele electorale”, remarcă Aureliu Leca.

